

337
21
069

Aan de Hervormde Gemeente.

EEN WOORD OVER HAAR STEMRECHT.

Dezer dagen, geliefde Gemeente! wordt gij opgeroepen ter beslissing of gij wilt dat de verkiezing onzer Kerkeradsleden op den ouden voet zal blijven, dan wel of gij die verkiezing voortaan aan een uit uw midden door u zelf verkozen kies-collegie wilt opgedragen zien. Deze zaak is zeer gewichtig. Ik heb er een klein geschriftjen over uitgegeven, getiteld: *Zestien stellingen betrekkelijk het stemrecht der Gemeente*. Maar omdat in dat boekjen ook nog andere gewichtige punten besproken worden, wensch ik nu nog met een enkel woord u bescheidenlijk opmerkzaam te maken op hetgeen *thans* meer bepaald ter zake doet. Wij moeten (aldus geloof ik dat onze roeping is) *wij moeten van het door de Synode aangeboden recht gebruik maken*, en de gelegenheid niet laten voorbij gaan. Doch als er bij het algemeen stemrecht geen sprake is van *éénige geestelijke bevoegdheid* der stemmers, van *éénig verband tot het geloof der Gemeente*, dan is dit beginsel de wegcijfering van Kerk en Gemeente, en draagt den stempel van het ergste radikalisme, d. i. van omwentelingsgezindheid, gelijk die thans overal in Europa op het gebied van Staat en maatschappij met de begeerte naar een algemeen

stemrecht in verband is. Daarom heb ik in de laatste der gencemde stellingen voorgeslagen, dat wij ons tot den Kerkeraad zouden wenden met een eerbiedig, broederlijk verzoek. Namelijk om, wanneer de Gemeente zich ten gunste van het algemeen stemrecht zal uitgesproken hebben, de uitreiking der stembriefjes te doen vergezeld gaan van de nadrukkelijke aanduiding dat de Kerkeraad, schoon door het Reglement aan *algemeene* stemming gebonden, evenwel hoopt en bidt dat niemand van dit hem toegekend recht gebruik moge maken, dan die zich in gemoede bewust is, op den bodem van *het geloof der Gemeente* te staan. Dit zou geen aanleiding behoeven te geven tot doellooze twistredenen over aard en inhoud van „het geloof der Gemeente;” want de bepaling daarvan wordt, voor *deze* zaak, aan ieders geweten overgelaten. Is men daar evenwel beducht voor, welnu men stelle de vraag zoo algemeen mogelijk, b. v. men verzoeke den Kerkeraad, „er op aan te dringen, dat niemand van dit recht „gebruik moge maken, indien zijn overtuiging me- „debrengt dat hij geen geestelijke gemeenschap met „de Hervormde Kerk meer heeft,” of: „indien hij „naar zijn overtuiging in de aangelegenheden der „godsdienst en der Kerk geen belang meer stelt,” of iets dergelijks. Men late die formulering dan aan het evangelisch inzicht des Kerkerads over, even als de wijze hoe hij dat verzoek, afgescheiden van de stembriefjes, in een afzonderlijk woord of toespraak tot de Gemeente brengen zal; opdat men

niets van den Kerkeraad vrage wat hem onmogelijk of te moeielijk ware te doen. Ik bid u, geliefde Gemeente! deze opwekking ter harte te nemen. Zij gaat niet uit van eenige hersenschimmige verwachting omtrent praktische gevolgen, maar alleen van begeerte om het gewichtigste *beginsel*, namelijk DAT ER IN DE KERK EEN ONDERSCHIED TUSSCHEN HET HEILIGE EN HET ONHEILIGE IS, althans éénigzins te handhaven, gelijk het door de waardigheid van beide Kerkeraad en Gemeente zoo dringend geëischt wordt. De Heer doe uit dit alles iets goeds voortkomen voor onze dierbare Hervormde Kerkgemeenschap, en alzoo voor de ééne heilige algemeene christelijke Kerk, Zijn lichaam over hetwelk Hij gezet is tot een Hoofd boven alle dingen.

J. H. GUNNING JR.

345

22

Spec. N. N. Keijf.

BIBLIOGRAPHISCH ALBUM.

Niet knecht maar Kind. De zegen des Nieuwen Verbonds, door N. J. HOFMEIJER, schrijver van „Tegenstellingen in 's menschen leven. Uit de duisternis. De Christus der Evangeliën. Jezus heerlijkheid. Bijbelsch dagboekje. The Blessed Life.” Jacques Dusseau en Co. Uitgevers. Amsterdam—Kaaipstad.

De schrijver van dit boekjen, hoogleeraar te Stellenbosch in Zuid-Afrika, is onder ons wel bekend door de geschriften, in den titel vermeld. Ook deze reeks van overdenkingen zal met ingenomenheid ontvangen worden, en verdient het.

Wat het geeft, blijkt duidelijk genoeg uit den titel. De waarheid van Gods Woord is één: maar men kan haar van vele gezichtspunten uit beschouwen. Elk zoodanig gezichtspunt is als het ware een kaleidoskoop, waarin dezelfde van ouds er toe behoorende voorwerpen, op nieuw ter hand genomen en geschud, weêr nieuwe gestalten vertoonen. Zoo levert ook het gezichtspunt „niet knecht maar kind” vele gedachten die bekend zijn, maar hier onder een bepaalden vorm worden aangeboden. Men kan knecht zijn in twee beteekenissen, vóór en na

22
 341

dat men kind is. Van knecht kan men niet kind worden door allengs voort te groeien, maar alleen door een nieuwe geboorte.

De vromen onder het oude Verbond waren werkelijk Gods kinderen zonder het duidelijk te weten, ofschoon die kennis niet zelden bij de uitnemendsten hunner door de omhulling heen brak. De zegen van het kindschap Gods is onbeschrijfbaar groot, tijdelijk en eeuwig. Zie daar gedachten die, nevens vele andere, door prof. Hofmeijer schoon en stichtelijk worden ontwikkeld.

Er is daarbij ééne voorstelling die ik nader wil bespreken. Het 20^{en} Hoofdstuk heet: „Werkverbond en genadeverbond.” Daarin staat dat de eerste mensch vóór zijn val onder het genadeverbond leefde en kind van God was. Door eene voor ons onverklaarbare verbinding begon hij echter zijn Vader als zijn Heer, en zichzelf als knecht van zijn Heer aan te zien. En nu meenende zich door gehoorzaamheid de gunst van zijn Heer als loon te moeten verwerven, viel hij uit het genadeverbond in het werkverbond, en werd van kind, knecht.

Deze voorstelling doet, vrees ik, aan de heerlijke waarheid, hier in den titel genoemd, niet genoeg recht. Welke is die waarheid?

God maakte met Adam in het Paradijs een oorspronkelijk verbond dat men het werkverbond kan noemen. Volgens dat verbond moest de mensch God naar zijn gebod dienen en zoo het eeuwige leven verwerven. Dit was een heerlijke, zalige betrekking.

De mensch, naar Gods Beeld geschapen, stond nu niet meer in een betrekking tot God die van zelf sprak en, in dien zin, bloot natuurlijk was. Neen, God onderhandelde opzettelijk met hem, sprak met hem, gaf hem een proefgebod dat, ja, bij overtreding met den dood

niet
 geest

dreigde, maar ook bij gehoorzaamheid het eeuwig leven beloofde. Want om met den mensch de gemeenschap der liefde te kunnen ingaan, moest God hem tot zich opheffen, hem op zijn hoogte stellen, en dat geschiedde door het verbond. Daardoor werd zijn betrekking tot God zedelijk van natuur. Derhalve werd de weg der wet niet eerst op den Sinai ingesteld, maar reeds vóór den val, in het paradijs. Wegens het noodzakelijk organisch levensverbond van het Hoofd met het geslacht dat met hem één is, gaat de schuld die Adam door het verbreken van dit oorspronkelijk verbond op zich laadde, nu over op zijn nakomelingen; en niet de erfschuld komt uit de erfzonde, maar omgekeerd de erfzonde uit de erfschuld voort. Deze waarheid heeft een zeer groot zedelijk belang. Want zonder haar zou de overerving der zonde iets stoffelijks zijn, eene soort van natuurlijke smet; terwijl zij nu zedelijk van aard is, daar de schuld den mensch eveneens bindt aan de zonde als, voorzeker, de zonde hem ook weder dompelt in schuld. Deze treurige keten bestaat uit (voor ons) onverbreekelijke schakels, van welke iedere volgende zoowel met de volgende, als deze met haar samenhangt. Want nu viel de mensch, en daardoor werd (o wonder van goddelijke ontferming!) het werkverbond, dat Adam verbroken had, reeds in het Paradijs door het genadeverbond vervangen. Dit genadeverbond had twee vormen. De eerste was de bedeeeling des ouden Testaments, die van de op Sinai daar tusschen en bij gekomen wet, — en de bedeeeling van 't genadeverbond in de vervulling, onder het nieuwe Testament. Dus niet, zooals velen denken, dat het Oude Verbond in zijn geheel zou zijn het werk-verbond en dan het Nieuwe het Genade-verbond: neen, het genadeverbond begint reeds in het Paradijs. En niet dat de mensch „uit het genade-verbond in het werkverbond viel”,

maar juist andersom, uit het werkverbond werd hij door Gods genade in het genadeverbond overgebracht. Want ook het verbond van Sinai sprak wel van wet en vloek, maar bood tevens de offeranden tot verzoening en vergeving aan, die in het groote Offer van Golgotha vervuld zijn.

Wij zien dus dat deze waarheid voor den heerlijken samenhang, de eenheid van Gods Raad en leidingen onder Oud- en Nieuw Verbond van hoog belang is, en met den zedelijken aard van ons zondenverderf, dus ook van onze verlossing in Hem die voor ons allen stierf, ten innigste samenhangt.

Leiden.

J. H. GUNNING.

Stemmen uit de Luthersche Kerk in Nederland. Driemaandelijksch tijdschrift onder redactie van J. P. G. WESTHOFF, C. A. EVELEIN en Dr. JOH. W. PONT. 2^e Jaargang, 3^e en 4^e aflevering. Amsterdam, Delsingman en Nolthenius. 1896.

Behalve een „overzicht”, waarin specifiek-luthersche belangen besproken worden, komen in deze afleveringen stukken voor van den Heer D. C. Meijer Jr. over luthersche Gezangen, die ook een gereformeerde met belangstelling lezen kan, en twee vervolgstukken over „onzen christelijken rustdag” van Dr. Pont, die zeer de overweging verdienen. Wij verlangen het slot er van te lezen.

Theologische Studiën. Tijdschrift onder redactie van Dr. F. E. DAUBANTON c. s. Veertiende jaargang. Afl. 6. Kemink & Zoon.

In deze aflevering komt een diep gevoeld woord voor van Prof. Lamers over het Probleem des lijdens, dat